

Mattopyykillä asiat eteenpäin

Suomalaisissa kodeissa mattojen peseminen järivedellä on lapsuudesta tuttu perinne vuosikymmenten ajalta. Perinne on siirtynyt sukupolvelta toiselle, vaikka monissa perheissä on nykyisin tuttua mattojen pesettäminen tai peseminen koneellisestikin.

Muistan hyvin yhden juhannuksen, kun mieheni kanssa kävimme pesemässä mattoja Lempäälässä Tuulialan asuinalueella olevalla matonpesupaikalla. Olimme jo keräämässä viimeistä mattoa pois altaasta, kun paikalle sattui lähellä asuva henkilö ranskalaisten vieraidensa kanssa. Heidän pyynnöstään näytimme, miten suomalaiset mattojansa pesevät. Kerroimme, että vesi tulee järvestä pesualtaalle ja menee pesun jälkeen kunnan jätevesijärjestelmään. Ranskalaiset olivat kovin ihmeissään tästä pesutavasta ja varmasti kertoivat elämäksestään kotimaassaan. Totesimme myös, että näin suojellaan vesistöjä matonpesuvesien kuormalta. Muistelimme heille, että ennen nykyistä tapaa matot pestiin laitureilla rantavedessä.

Mattopyykillä käynti on usein varsin yhteisöllinen tapahtuma. Siellä saa harvoin olla yksin. Joku on lopettelemassa pesemistä ja toinen puolestaan aloittelemassa. Ihmisten vaihtuessa usein vaihtuu puheiden aiheetkin. Yhteisen tekemisen äärellä jaetaan sekä iloja että suruja ja tavallisia arkisia asioita.

Kesän alussa keskustelun aiheina olivat useinkin pienet lomamatkat tai toiveet siitä, että lomalle koronavuosien jälkeen lopulta pääsisi. Pyykkipaikalla on joskus mukana lapsia, jotka äidin tai isän ohjauksessa harjoittelevat pesuharjan ja saippuan käyttöä. Yhdellä kerralla paikalla oli noin 6-vuotias tyttö, joka halusi innokkaasti käyttää mattomankelia, jolla saadaan suuri osa vedestä pois ennen kuin matto laitetaan mattopuulle kuivumaan. Hienosti tyttö kysyi, että saako hän auttaa mankelin käytössä. Saihan hän.

Parilla pesukerralla asiat jotenkin siirtyivät myös kuntien ja etenkin oman asuinkunnan palveluihin. Huolena olivat hoitajien palkat ja vanhusten palvelut sekä omaishoitajien tilanne. Koronaa ei tietenkään voitu tässä yhteydessä välttää. Jälleen konkretisoitui se, että vanhusten suojelu pandemialta aiheutti joillekin vanhoille ihmisille ja heidän läheisilleen suurta huolta ja yksinäisyyttä sekä toimintakyvyn alentumista. Yhteydenpito jäi monelta pelkän puhelimen varaan, kun ei voitu tavata lähekkäin.

Eräs läheinen kertoi kokemuksestaan, miten muistisairas läheinen muuttui entistä ahdistuneemmaksi, kun hän ei mitenkään pystynyt ymmärtämään, miksi ei voi liikkua niin kuin ennen ja miksi pitäisi pysyä vain omissa oloissaan. Vanhusten eristämistä kyllä ymmärrettiinkin, kun viruksen luonnetta ei ensimmäisinä kuukausina tunnettu eikä tiedetty sen vaarallisuudesta muuten kuin muista maista tulleista hälyttävistä uutisista, jotka kertoivat, että virus oli erittäin tuhoisa ja usein kuolemaan johtava etenkin riskiryhmiin kuuluvien joukossa.

Viesti minulle päättäjänä oli, että vielä enemmän pitää kiinnittää huomiota asioista tiedottamiseen ja siihen, että jaettava tieto on saatavissa helposti ja luettavissa selkokielellä, koska omaiset ja läheiset harvoin ovat sosiaali- tai terveysalan ammattilaisia.

Lisäksi yhteinen päätelmä oli, että niin nuorten kuin vanhustenkin korona-ajan jälkeiseen hyvinvointiin on panostettava. Tämä merkitsee, että palveluja tulee kohdentaa henkisen ja fyysisen kunnon parantamiseksi erityisesti näissä ikäryhmissä muita perheenjäseniä ja omaishoitajia unohtamatta.

Tuula Petäkoski-Hult

